

TOVÁRNA MAJUTOPY UTOPIA FACTORY

TOVÁRNA NA UTOPII

Vážení návštěvníci,

přijměte naše pozvání na autorskou interaktivní výstavu *Továrna na utopii*, která je tvořena šesti původními instalacemi šesti různých autorů. Ti se při své tvorbě inspirovali utopickými motivy v literárním díle Karla Čapka. Jednotlivé instalace jsou autorskými reakcemi na Čapkovy romány *Továrna na absolutno*, *Krakatit*, *Válka s mloky* nebo dramata *R.U.R.* a *Věc Makropulos*. Využívají různorodé vyjadřovací prostředky, nacházejí v literárních inspiracích odlišná témata a počítají s různými způsoby aktivního zapojení diváka. Zároveň je však spojuje zázemí autorů, kteří se všichni věnují loutkovému a alternativnímu divadlu. Je jim proto společná chuť vyprávět příběhy, stejně jako smysl pro divadelnost, hravost a metaforu.

Čeká vás šest originálních zastavení, v nichž si můžete připomenout dávnou primitivní hru z dob, kdy na světě místo robotů ještě vládli lidé, v instalaci Kamila Bělohávka *Lūsus pilāris mēchanicus*, navštívit *Prostor pro nesmrtnost* Karla Czecha nebo si vyrobit trochu božské energie na *Šlapadle na absolutno* Terezy Vašíčkové. *Válkou s mloky* se inspirovali jak Robert Smolík ve své vojensko-historické expozici *Mír s mloky*, tak Antonín Šilar se svým krátkým filmem *Rozhovor na veslici*. Čistě zvukové dobrodružství potom čeká na hráče audiohry Jana Čtvrtníka *Krakataudio*. A šestici instalací doplňuje ještě sedmá, nesoucí název *Továrna na budoucnost*. Ta otevírá každému návštěvníkovi výstavu, bez ohledu na jeho věk, prostor pro vlastní tvorbu a připravily ji lektorky Divadla Drak Anna Hrnecková, Jana Nechvátalová a Klára Svobodová.

Vítejte v naší *Továrně na utopii!*

Tomáš Jarkovský a Tereza Vašíčková, kurátoři výstavu

UTOPIA FACTORY

Dear visitors,

accept our invitation to the original interactive exhibition *Utopia Factory*, which consists of six unique installations by six different authors. Their work was inspired by the utopian motifs in the literary works of Karel Čapek. The individual installations are the authors' reactions to Čapek's novels *The Absolute at Large*, *Krakatit*, *War with the Newts* and the plays *R.U.R.* and *The Makropulos Affair*. They use diverse means of expression, find different themes in the literary inspirations and count on different ways of getting the viewer to actively participate. At the same time, however, they are connected by their background as authors who are all involved in puppet and alternative theatre. They therefore have a common desire to tell stories, as well as a sense of theatricality, playfulness and metaphor.

Six original stops await you; six stops in which you can recall the ancient primitive game from the time people still ruled the world instead of robots in Kamil Bělohávek's installation *Lusus pilāris mēchanicus*, visit Karel Czech's *Space for Immortality*, or create a little divine energy in *Paddleboat at Large* by Tereza Vašíčková. *War with the Newts* inspired both Robert Smolík in his military-historical exhibition *Peace with the Newts* and Antonín Šilar with his short film *Conversation in a Rowboat*. A purely aural adventure awaits the players of Jan Čtvrtník's audio game *Krakataudio*. And the six installations are complemented by a seventh, bearing the name *Future Factory*. It creates a space for each visitor to the exhibition, regardless of his or her age, for his/her own creativity and it was prepared by the instructors of Drak Theatre, Anna Hrnecková, Jana Nechvátalová and Klára Svobodová.

Welcome to our *Utopia Factory*!

Tomáš Jarkovský and Tereza Vašíčková, curators of the exhibition

[ANTI]UTOPIE KARLA ČAPKA

Významná část mnohvrstevnatého Čapkova díla je výrazně ovlivněna jeho zjevnou fascinací vědeckým a technickým pokrokem. Tomu se na jednu stranu obdivuje, na druhou jej ze své charakteristicky humanistické pozice problematizuje a domýšlí jeho možné neblahé etické nebo společenské důsledky. Nepochybně s tím souvisí i skutečnost, že byl Karel Čapek literárně činný v době, která je vedle sílící militarizace evropského kontinentu či vleklé hospodářské krize charakterizována mimo jiné také rostoucím vlivem jedné zcela konkrétní utopické představy, vůči níž se ostatně vymezil ve svém slavném eseji *Proč nejsem komunistou*. Otázka sociální spravedlnosti mu přitom ale není vůbec cizí. Připouští potřebu hledat nové, lepší a spravedlivější společenské uspořádání a sám se k tomuto úsilí připojuje právě prostřednictvím své tvorby. V tomto smyslu je možné jeho dílo považovat stejně tak za utopické jako za antiutopické.

Karlu Čapkovi bývá připisována řada úspěšných předpovědí, jimiž se dokládá živost a přetrvávající platnost jeho myšlenek, vizí a představ. Nejde přitom jen o legendární pojem robot, který Čapek přivedl na svět (jakkoli ho ve skutečnosti vymyslel jeho bratr Josef) a jenž se stal běžnou součástí všech světových jazyků. Zázračná výbušnina v *Krakatitu* bývá ztotožňována s atomovou bombou, karburátory v *Továrně na absolutno* zase s jadernými reaktory, přirovnání k záhadné chorobě z *Bílé nemoci* si sloužila řada infekčních onemocnění a podobné příklady lze hledat i dál.

Podstatná jsou však především témata, k nimž se Čapek ve svém utopickém díle vyslovuje a která i po sto letech diskutujeme stále. Ať už se jedná o zmíněnou snahu o nalezení spravedlivějšího světového řádu, která nabývala v průběhu moderních dějin různých podob včetně těch nejrůznějších; věčné hledání dlouhověkosti či dokonce nesmrtelnosti, které získalo novou podobu například v genetické manipulaci; pátrání po nových zdrojích energie, vývoj stále dokonalejších zbraní, automatizaci, robotizaci, umělou inteligenci, hledání udržitelné environmentální rovnováhy či dosud neznámá zdravotní ohrožení. Obrazy všech těchto témat lze v Čapkově díle snadno vystopovat a etické otázky, které nastoluje, se ve svém základu nijak neliší od etických otázek, které si musíme klást i dnes. Dnes se na Čapkovy vize můžeme dívat s nadhledem jako na minulou budoucnost. Můžeme ji srovnávat se současnou realitou a rozvažovat, které jeho představy se naplnily, kterým hrozbám se lidstvu podařilo vyhnout, co zůstává a nejspíše navždy zůstane v rovině utopie a před kterými riziky naopak zůstává třeba mít se na pozoru. Je při tom dobré mít na paměti, že naše současnost je naopak zase budoucí minulostí. Veškeré naše počínání se tak stane předmětem hodnocení našich následovníků, kteří budou ze svého časového odstupů posuzovat, nakolik jsme se dokázali chovat rozumně a v jakém stavu jsme jim tento svět zanechali. Jistě by mělo být naší ambicí před takovým soudem budoucnosti obstát.

Tomáš Jarkovský

(ANTI)UTOPIA OF KAREL ČAPEK

A significant part of Čapek's multi-layered work is significantly influenced by his apparent fascination with scientific and technical progress. On the one hand, he admires this, but on the other hand, because of his characteristic humanistic position, it is problematic and he extrapolates its possible unfortunate ethical or social consequences. Čapek has been credited with a number of successful predictions, which demonstrate the liveliness and continued validity of his thoughts, visions and ideas. However, the topics about which Čapek is speaking in his utopian work, which we are still discussing after a hundred years, are of particular importance. The effort to find a fairer world order, the eternal quest for long life or even immortality, which has been reinvented, for example, in genetic manipulation; the search for new energy sources, the development of increasingly sophisticated weapons, automation, robotics, artificial intelligence, the search for a sustainable environmental balance and the danger of new health threats. The ethical issues raised by Čapek do not differ fundamentally from the ethical questions that we have to ask today.

Today, we can look at Čapek's vision in perspective as the past future. We can compare it to the current reality and consider which of his ideas have been fulfilled, which threats humanity has managed to avoid, what remains and most likely will forever remain a utopia, and which risks,

on the contrary, we should still be on the lookout for. It is good to keep in mind that our present day is, on the contrary, the future of the past. All our actions will thus be subject to evaluation by those who come after us, who will assess, with hindsight, the degree to which we behaved sensibly and in what state we left this world to them. It should certainly be our ambition for such a court of the future to look favourably on us.

Tomáš Jarkovský

Karel Čapek se narodil 9. ledna 1890 v Malých Svatoňovicích, což je malá obec v severovýchodních Čechách. Na základní školu chodil v nedaleké Úpici, kam se s rodiči přestěhoval, a poté nastoupil na gymnázium v Hradci Králové. Jeho vazba na východní Čechy tak byla velice silná, což se odrazilo v řadě jeho děl. Z hradeckého gymnázia musel nicméně později nuceně přestoupit do Brna a následně vystudoval Filosofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Jeho dílo je nesmírně široké a zahrnuje drobné i rozsáhlejší prózy, divadelní hry, ale také překlady francouzské poezie, cestopisy, politické spisy nebo novinové žánry jako fejetony a sloupky, které publikoval především v Lidových novinách. Byl také pilným autorem literatury pro děti, ať už sám, či v autorské dvojici se svým bratrem, malířem Josefem. Vedle zmiňované fascinace vědecko-technickým pokrokem se ve svém díle věnoval také hranicím lidského poznání a celé řadě dalších témat. S postupujícími lety a zhoršující se situací v Evropě pak získávala jeho díla stále silnější protiválečný tón. Právě sílící hrozba blížící se války velmi poznamenala závěr jeho života. Zemřel 25. června 1938 v Praze na zápal plic.

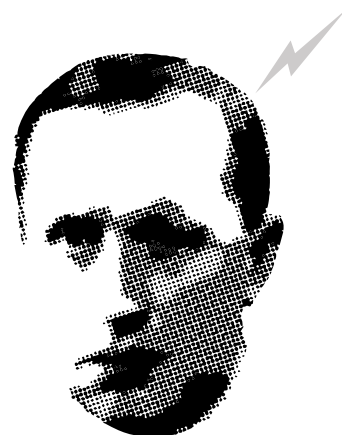
Karel Čapek was born on 9 January 1890 in Malé Svatoňovice, a small village in northeast Bohemia. He attended primary school in nearby Úpice, where he moved with his parents, and then started going to the grammar school in Hradec Králové. His connection to Eastern Bohemia was very strong, which was reflected in several of his works. However, he later had to change from the Hradec grammar school to Brno and subsequently graduated from the Faculty of Arts of Charles University in Prague. His work is extremely wide and includes small and larger prose, theatre plays, but also translations of French poetry, travel books, political writings or newspaper genres such as feuilletons and columns, which he published mainly in Lidové noviny. He was also a diligent author of literature for children, either alone or together as a duo with his brother, the artist Josef. In addition to his fascination with scientific and technical progress, he also devoted himself to the boundaries of human knowledge and a wide range of other topics in his work. As the years went by and the situation worsened in Europe, his works got an increasingly powerful anti-war tone. The growing threat of an impending war heavily marked the end of his life. He died on 25 June 1938 in Prague from pneumonia.

VÍTE, ŽE?

- Utopie označuje představu dokonalé, ideální společnosti nebo státu. Slovo samotné pochází ze staré řečtiny a znamená „nikde“. Naznačuje tedy, že dosáhnout této představy ve skutečnosti není možné. A taková snaha se taky může snadno zvrtnout a vyvinout úplně opačným, špatným směrem. Potom mluvíme o antiutopii.
- Karel Čapek žil a psal svá díla mimo jiné i v době, kdy na celém světě zuřila epidemie španělské chřipky. Odhaduje se, že na tuto nemoc zemřelo během dvou let na celém světě 20–50 milionů lidí. Některé odhady dokonce uvádějí až 100 milionů. Tuto zkušenost Čapek nejspíše promítl do své divadelní hry *Bílá nemoc*.
- Slovo robot, které je dnes známé všem na celém světě, se poprvé objevilo ve hře Karla Čapka *R.U.R.* Vymyslel ho ale ve skutečnosti jeho bratr Josef. Čapek chtěl své živé pracovní stroje nejprve pojmenovat laboři (podle latinského laborare = pracovat), ale nelíbilo se mu, jak to slovo zní. Jeho bratr mu proto navrhl, aby je pojmenoval roboti, podle slovanského výrazu robota (= práce).
- I další fantastické vynálezy, který si Čapek ve svých dílech vymyslel, se svým způsobem staly skutečností. V *Továrně na absolutno* předpověděl vynalezení zařízení na mimořádně účinnou výrobu elektřiny, které však vedle ní produkuje také jakési tajuplné záření. V tom se tyto karburátory,

jak je Čapek pojmenoval, velmi podobají jaderným reaktorům, jak je známe my. Celý děj románu *Krakatit* se zase točí kolem neuvěřitelně silné výbušniny, která překonala všechny dosavadní lidské představy. To není nepodobné atomové nebo vodíkové bombě.

- Ve *Věci Makropulos* se Karel Čapek zabývá dávným snem lidstva, kterým je možnost zajistit si nesmrtelnost. Tuto možnost zkoumá věda i dnes. Jen k tomu namísto různých pokusných elixírů života využívá spíše genetiku a další moderní vědecká odvětví. Mimochodem, zdá se, že některé velmi malé organismy (určité druhy medúz, nezmaři) možná skutečně nesmrtelné jsou. Nebo přinejmenším nestárnou.

KAMIL BĚLOHLÁVEK

LŮSUS PILĀRIS MĚCHANICUS

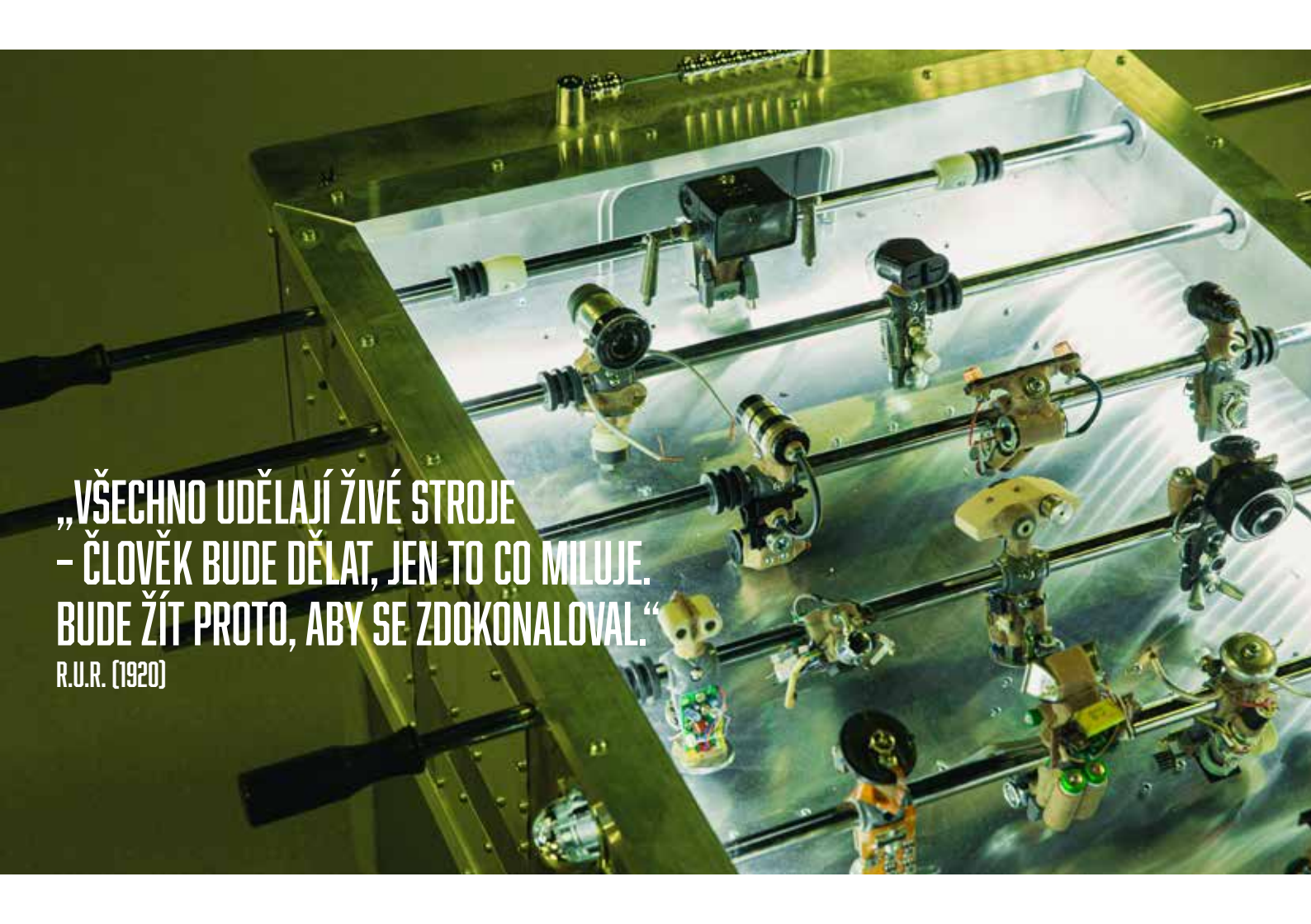
V dobách předmechanických to bývala primitivní hra, kterou se bavila většina lidské civilizace. Hrála ji obvykle dvě družstva po jedenácti hráčích na obdélníkovém, zpravidla botanicky zamořeném hřišti. Cílem hry bylo dosáhnout více branek (gólů) než soupeř. Branky bylo dosaženo tehdy, když pneumatická koule zvaná míč přešla brankovou čáru mezi tyčemi branky (konstrukce tvořené dvěma svislými sloupky spojenými vodorovným břevnem) celým objemem. Hrál se především nohama, hráči nicméně mohli k hraní touto koulí používat libovolné části těla s výjimkou rukou a paží. Pouze brankář (tzn. jeden z hráčů, který se odlišoval od ostatních spoluhráčů a jehož hra byla zvláště pravidlově upravena) mohl v blízkosti vlastní branky hrát i rukama. Po skončení hry většinou příznivci poraženého týmu napadli příznivce vítězného týmu. Nastala-li remíza, napadly se oba týmy navzájem.

I vy si můžete nápodobu této hry nyní vyzkoušet. Najděte si soupeře, přistupte k modelu a dejte se do hry. Nepochybujeme, že si při ní na rozdíl od lidí dokážete zachovat chladnou hlavu. Jakým darem je pro tuto planetu vláda strojů!

Spolupráce na realizaci: Milan Vlasák, Bohumil Stanovský, Martin Šulc, Dominik Linka, Edita Valášková, Jiří Vyšohlíd, Jan Čtvrtník

In pre-mechanical times, it used to be a primitive game that was enjoyed by most of human civilisation. It was usually played by two teams of eleven players on a rectangular, usually botanically-contaminated field. The aim of the game was to score more goals than the opponent. The goal was scored when the entire volume of a round pneumatic object called a ball crossed the goal line between the poles of the goal. After the end of the game, most of the fans of the defeated team attacked the supporters of the winning team. If it ended in a draw, both teams attacked each other.

Now you, too, can try a likeness of this game. Find an opponent, approach the model and start playing. We have no doubt that, unlike people, you can keep a cool head. What a gift the government of machines is for this planet!

A top-down view of a metal assembly line with several horizontal rods. On each rod, there is a small, colorful, hand-crafted robot. The robots are made from various materials like cardboard, plastic, and metal, and have different shapes and colors. Some have large eyes, some have antennae, and some have wheels. The background is a dark, industrial setting with some mechanical parts visible.

**„VŠECHNO UDĚLAJÍ ŽIVÉ STROJE
– ČLOVĚK BUDE DĚLAT, JEN TO CO MILUJE.
BUDE ŽÍT PROTO, ABY SE ZDOKONALOVAL.“**
R.U.R. (1920)

KAREL CZECH

PROSTOR PRO NESMRTELNOST

Představovali jste si někdy, jaké by to bylo stát se nesmrtelnými? Přáli jste si někdy být nesmrtelní? Nelžete, jistěže ano! Promysleli jste si to přání ale opravdu důkladně? V *Prostoru pro nesmrtelnost* se Vám nabízí unikátní pohled do místa, kde jeden nesmrtelný člověk žil, žije a pravděpodobně i nadále žít bude. Pokud budete opravdu pozornými badateli, možná uvidíte víc než jen obyčejnou místnost. Možná zjistíte, jak se našemu nájemníkovi podařilo a stále daří ošálit smrt. Jsou za tím kouzla? Zaříkadla? Alchymie? Nebo se tak už dotyčná osoba narodila? A o koho vlastně jde? Kdo je ta záhadná osoba, u které jste se ocitli na návštěvě?

Prostor pro nesmrtelnost ale neskrývá jen indicie odhalující identitu našeho zvláštního nájemníka. Především Vám dává možnost se dobře rozhlédnout a v klidu uvážit, jaké výhody a nevýhody nesmrtelnost přináší. Je opravdu tak skvělá? Tak úžasná? Báječná jako nikdy nekončící prázdniny? Nebo čpí nudou jako stojaté vody zaneseného rybníka? Nudou a samotou, která nemá konce a z níž není úniku... Možná nesmrtelnost není ničím z toho a možná je tím vším. Tak tedy račte vstoupit a mějte oči otevřené. A budete-li odsud opravdu odcházet s receptem na nesmrtelnost, važte dobře, jak jej použijete.

SPACE FOR IMMORTALITY

Have you ever imagined what it would be like to become immortal? Have you ever wished to be immortal? Don't lie, of course you have! But have you ever really thought this wish through really thoroughly? *Space for Immortality* offers you a unique view of a place where one immortal person lived, lives and probably will continue to live. But *Space for Immortality* does not only hide the clues revealing the identity of our special tenant. Above all, it gives you the opportunity to take a good look around and to quietly consider the advantages and disadvantages that immortality brings.

So come right in and keep your eyes open. And if you come away from here with a recipe for immortality, consider wisely how you will use it.

„ČLOVĚK NEMŮŽE
MILOVAT TŘI STA LET.
ANI DOUFAT, ANI TVOŘIT,
ANI SE DÍVAT TŘI STA LET.
NEVYDRŽÍ TO. VŠECKO OMRŽÍ.“
VĚC MAKROPULOS (1922)

TEREZA VAŠIČKOVÁ

ŠLAPADLO NA ABSOLUTNO

Podle starozákonních proroků se Bůh zjevoval v hořícím keři. Jen opravdoví fajnšmekři a gurmáni jevů transcendentních však vědí, že mezi lety 1921 a 1922 došlo k několikeré boží revelaci na Vltavě. Pověštinou se svědky tohoto zázraku stávali mladí milenci, kteří se na řeku vydali na romantickou vyjížďku šlapadlem. Netušili ovšem, že to oni svým zamilovaným šlapáním uvolnili energii, která se posléze transformovala v oblak lásky a dobra vznášející se nad Prahou.

Stejně tak se svědkem zhmotnění Boha stal mladý dramatik Karel s herečkou Olgou, kteří se tímto neotřelým způsobem přepravovali z Kamy ke Zlaté kapliče, kde se onoho večera konala repríza Karlovy nové hry o robotech. Pro Karla, který měl až do té doby k věcem víry vztah spíše vlažný, bylo setkání s Absolutnem zážitkem přímo mystickým. Několik týdnů tento námět nosil v hlavě, až na jeho základě napsal knihu *Továrna na absolutno*. Ta se – jak zjistil literární historik Vít Čáp – původně měla jmenovat Šlapadlo na absolutno. Na radu svého nakladatele však Karel název díla změnil a čtenáři se tak o pravé podstatě mistrovny inspirace nikdy nedozvěděli.

Až před nedávnem objevil šlapadlo, jehož poznávacím znamením jsou v srdci vyryté iniciály K.Č. a O.S., předseda asociace povltavských šlapadlářů Hugo Karel Kávička. Ten laskavě souhlasil s jeho zapůjčením a odjel do Barmy obracet barmany na víru.

Nyní tedy máte i vy jedinečnou možnost odplout do Karibiku duše a naslouchat hlasům, kterým vaše uši těhotné naději naslouchat chtějí! Usedněte na šlapadlo, rozpohybujte nohama celý mechanismus a staňte se svědky zázraku!

Animace: David Ledvinka

Hudba: Jan Čtvrtník

Hlas: Karel Kratochvíl

Výroba: Štěpán Uherka, Barbora Samuelová, Jiří Bareš

Spolupráce na textech: Jakub Vašíček

Technická spolupráce: Petr Seiner, Jan Čtvrtník

PADDLEBOAT AT LARGE

According to the Old Testament prophets, God appeared in a burning bush. But only true aficionados and connoisseurs of transcendental phenomena know that between 1921 and 1922 there were several divine revelations on the Vltava River. Mostly, young lovers who went on a romantic paddleboat ride on the river became witnesses of this miracle. They had no idea, however, that they released the energy through their amorous peddling, which was subsequently transformed into a cloud of love and goodness floating over Prague.

Now you, too, have the unique opportunity to sail to the Caribbean of the soul and listen to the voices that your ears, pregnant with hope, want to hear! Sit on a paddleboat, move your feet around the entire mechanism and get ready to witness a miracle!

„ZNIČIL JSI JENOM HMOTU
A ZŮSTAL TI NEZNIČITELNÝ ZBYTEK:
ČISTÉ, UVOLNĚNÉ, ČINNÉ ABSOLUTNO.“

TOVÁRNA NA ABSOLUTNO (1922)

ROBERT SMOLÍK

MÍR S MLOKY

„Tato válka bude hrozná... I když velcí spojenci půjdou s námi, nebude to tak rychlé ani rozhodné, abychom mločímu vpádu do republiky mohli zabránit. Budeme se ale bránit až do konce, děj se, co děj.“
Prezident Edvard Beneš, 26. 9. 1938

Vítejte ve vojensko-historické expozici připomínající památku hrůzných činů, kterých se dopustili lidé ve válce s mloky. Račte vstoupit!

Spolupráce na textech: Boris Jedinák
Hlas: Jiří Vyšohlíd

PEACE WITH THE NEWTS

“This war will be terrible... even if the great allies go with us, it will not be so quick or decisive to prevent the Newts from invading the Republic. But we will defend ourselves to the end, come what may.”
President Edvard Beneš, 26 September 1938

Welcome to the military-historical exhibition commemorating the horrendous acts committed by people in the war with the newts. Come on in!

**„MOŘE JE VELIKÉ A OCEÁN ČASU NEMÁ HRANIC;
PLIVEJ DO MOŘE, ČLOVĚČE, A ONO SE NEVZEDME,
SPÍLEJ SVÉMU OSUDU, A NEPOHNĚŠ JÍM.“**

VÁLKA S MLOKY (1936)

JAN ČTVRTNÍK

KRAKATAUDIO

Audiohra pro dva hráče.

„Lidé, v noci včerejší... jsem zaplatil nesmírnou cenu. Prožil jsem... a ztratil... někdy zažiješ... bolest takovou, že... že už není jen tvá. I otevřeš oči a vidíš.“

Najdi druhého. Nasaď si sluchátka, poslouchej, hraj, zvuk poslouchej, buď připraven, hlas poslouchej, sebe poslouchej, hraj. Vše se brzy dozvíš, hraj. Spoluhrač, nebo protihrač, přítel, nebo nepřítel? Poslouchej, otoč, zmáčkni, mluv, konej!

Spolupráce na instalaci: Tereza Vašíčková,
Tomáš Jarkovský, pan Míra z Neratova

An audio game for 2 players.

“People, last night...I paid a tremendous price. I have lived...and lost...you will sometimes experience...such pain that...that is no longer yours alone. And you open your eyes and you see.”

Find the other one. Put on the headphones, listen, play, listen to the sound, be prepared, listen to the voice, listen to yourself, play. You'll find out soon, play. A team-mate or an opponent, friend or foe? Listen, turn, squeeze, talk, act!

**„ŽIVOT JE TŘASKAVINA, VÍŠ?
PRÁSK,
ČLOVĚK SE NARODÍ
A ROZPADNE SE,
BUM!“
KRAKATIT (1924)**

ANTONÍN ŠILAR

ROZHOVOR NA VESLICI

Ve válce si každý voják občas rád oddechne. To neplatí jen pro lidi, ale i pro mloky. Válka už je sice skoro vyhraná a mloci jejím jasným vítězem, stále ale ještě schází pokořit a zaplavit pupek Evropy. Dva mloci spolu se svou armádou připlouvají do Čech a využívají chvíli volna k tomu, aby si popovídali o životě, odpočinuli si od válečného tažení a trochu lépe poznali zem, do které právě přišli. Krátký filmový sequel je zachycením tohoto epizodního dění poslední fáze války mezi mloky a lidmi a volně navazuje na románovou předlohu. Sledujeme cestu dvou mločích vojáků, kteří proplouvají zemědělským krajem. Slunce pomalu vychází. A zatímco mlokům nepříjemně schne kůže, rozednívá se nad podobně vysychající českou krajinou. Díky mločí optice, která se liší od té lidské, a jejich vysoké citlivosti na běžně opomíjené jevy přestává být střet mloků a lidí výhradně střetem kulturním.

Usaďte se v našem malém, leč útulném biografu a vyplujte s námi vstříc novým zítřkům.

Na filmu spolupracovali Šimon Dohnálek, Milan Hajn, Jana Uhýrková, Zuzana Walter, David Matuška, Martina Štětinová, Bohdana Sýkorová, Tereza Vašíčková, Michaela Kudelková, Hana Kopová, Jiří Bareš, Tobiáš Marek, Pavel Jan, Milan Steklík, Dominik Linka a další.

CONVERSATION IN A ROWBOAT

The war has almost been won and the newts are its clear winner, but they still have to conquer and flood the navel of Europe. Two salamanders, together with their army, are rowing to Bohemia and are using their free time to chat about life, to rest from the war campaign and to get to know the land they have just come to. The short film sequel captures this episode of the last phase of the war between the newts and humans and loosely follows the novel's original story. We follow the journey of two newt soldiers passing through an agricultural region. The sun slowly rises. And while the newts' skin dries unpleasantly, dawn breaks over a similarly drying Czech landscape.

Take a seat in our small but cosy cinema and sail with us towards new tomorrows.

**„BEZ JISTÉHO UMĚNÍ NEVYMYSLÍTE
NIKDY NIC NOVÉHO. MUSÍME BÝT BÁSNÍKY,
CHCEME-LI UDRŽET SVĚT V CHODU.“**

VÁLKA S MLOKY (1936)

ANNA HRNEČKOVÁ, JANA NECHVÁTALOVÁ, KLÁRA SVOBODOVÁ

TOVÁRNA NA BUDDOUCNOST – – PROSTOR PRO VLASTNÍ TVORBU

V továrnách to většinou všechno začíná. Nebo spíš v továrnách se počáteční bláznivá myšlenka stává masovou realitou. Továrny umožní jednotlivci ovlivnit celý svět. Taková továrna může vyrábět ledacos. Můžete si postavit továrnu na boty, na sušenky, na auta, na roboty, na absolutno... Nebo si ji aspoň představit.

Toto je také továrna. Továrna na budoucnost. Továrna viděná zvenku i továrna viděná zevnitř, s běžícími pásy a rýsovacími prkny. Továrna, kde se vyrábí všechno, co bude. Je na každém z vás, co vyprojektujete, co navrhnete, co sestojíte a taky co zničíte a co pro budoucnost uchováte.

Rýsujte, tiskněte, skládejte, pište, zaznamenávejte, přemýšlejte.

A možná při tom myslíte na to, že to, co je teď, je taky něčí budoucností a to, co bude, se taky stane něčí minulostí. A že mnohé myšlenky a zkušenosti z těch minulých budoucností se v těch budoucích minulostech můžou lidstvu náramně hodit.

FUTURE FACTORY – – A SPACE FOR YOUR OWN CREATIVITY

This is a factory. The future factory. The factory seen from the outside and the factory seen from the inside, with conveyor belts and drawing boards. A factory where everything that will be is produced. It is up to each of you what you will design, construct, and also destroy and save for the future.

Draw, print, fold, write, record, think.

And in the meanwhile, maybe think about the fact that what is now is someone's future, and what will be, will also become someone's past. And that many of the thoughts and experiences of the past futures can be very useful to humanity in those future pasts.

**„TY NEJNESMYSLNĚJŠÍ VĚCI V DĚJINÁCH,
TO BYLY DŮSLEDNĚ PROVÁDĚNÉ PLÁNY,“
TOVÁRNA NA ABSOLUTNO (1922)**

Kamil Bělohávek (1978) je scénograf a někdejší amatérský herec, nosič, režisér, řidič, výtvarník a hudebník alternativního a loutkového divadla, spoluzakladatel Divadla DNO. Po absolutoriu Střední uměleckoprůmyslové školy sochařské v Hořicích a Střední soukromé školy uměleckého designu v Praze pracoval nejprve jako učitel výtvarného oboru na několika ZUŠ. Poté vystudoval scénografii na KALD DAMU v ateliéru prof. Petra Matáška. Od té doby pravidelně hostuje v Naivním divadle Liberec, v Divadle Drak, plzeňském Divadle Alfa, Jihočeském divadle a na dalších scénách. Od roku 2016 zároveň vede umělecké dílny Naivního divadla.

Je držitelem řady ocenění z festivalů Skupova Plzeň a Mateřinka, v roce 2018 obdržel Cenu divadelní kritiky za scénografii inscenace Naivního divadla *Jsou místa oblíbená tmou, kde nikdy a nic na ostrovech se skrývá odlehlých*.

Kamil Bělohávek (1978) is a scenographer and former amateur actor, carrier, director, driver, artist and musician of alternative and puppet theatre, the co-founder of Divadlo DNO. After graduating from the Secondary School of the Sculpting Arts in Hořice and the Secondary Private School of Art Design in Prague, he first worked as a teacher of the arts at several primary art schools. He then studied scenography in the Department of Alternative and Puppet Theatre at the Academy of Performing Arts in Prague in the studio of Prof. Petr Matásek. Since then, he has regularly appeared in the Naive Theatre Liberec, Drak Theatre, Plzeň's Alfa Theatre, South Bohemian Theatre and on other stages. Since 2016, he has also been leading the art workshops of the Naive Theatre.

He holds a number of awards from the Skupova Plzeň and Mateřinka festivals, in 2018 he received the Theatre Critics Award for the scenography of the Naive Theatre production of *There are Places Favoured by Darkness, where Nothing is Ever Hidden on the Remote Islands*.

Karel Czech (1987) vystudoval scénografii na Katedře alternativního a loutkového divadla DAMU. Působí v Česku a na Slovensku, kde spolupracoval například s Novým divadlem v Nitře, Bábkovým divadlem Žilina, Bratislavským bábkovým divadlem, Divadlem z pasáže a divadlem Aréna. V Česku se pak jako scénograf pravidelně podílí na inscenacích plzeňského Divadla Alfa, dále potom Divadla Lampion v Kladně, Divadla Drak, Divadla loutek Ostrava či pražského Divadla D21. Nejčastěji pracuje s režiséry Šimonem Spišákem, Tomsou Legierskim a Jakubem Nvotou.

Mimo scénografie se věnuje také grafice a ilustraci. Několik let spoluvytvářel vizuální podobu pražského festivalu pro nejmenší KUK. Své ilustrátorské práce prezentoval v roce 2020 na festivalu ilustrace Lustr.

Karel Czech (1987) studied scenography at the Department of Alternative and Puppet Theatre at the Academy of Performing Arts in Prague. He works in the Czech Republic and Slovakia, where he has cooperated, for example, with the New Theatre in Nitra, the Puppet Theatre in Žilina, the Bratislava Puppet Theatre, the Theatre Divadlo z pasáže and the Aréna Theatre. In the Czech Republic, he regularly participates as a scenographer in the productions of Plzeň's Alfa Theatre, as well as the Divadlo Lampion Theatre in Kladno, Drak Theatre, the Puppet Theatre in Ostrava and the D21 Theatre in Prague. He most frequently

works with the directors Šimon Spišák, Tomsa Legierski and Jakub Nvota.

Besides scenography, he also works in graphics and illustration. For several years he has co-created the visual appearance of Prague's KUK festival for early years. In 2020, he presented his illustration works at the Lustr festival of illustration.

Jan Čtvrtník (1989) je herec, hudebník a sound designer. Je studentem doktorského studia na Katedře alternativního a loutkového divadla DAMU v Praze. Ve své tvorbě se zabývá především zvukem jako jevištním komponentem s akcentem na živou akci herce/performera. Spolupracuje s mnoha českými divadly (DJKT Plzeň, Jihočeské divadlo, Divadlo Drak, Divadlo Alfa, Divadlo Bajka Český Těšín, Divadlo Lampion) a nezávislými projekty (11:55, Divadlo Vzhůru nohama, Taneční studio Light, projekty s Terezou Bartůňkovou), skládá filmovou hudbu, tvoří hudbu a sound design k rozhlasovým hrám a spolupracuje na tvorbě audio-vizuálních instalací. Zabývá se divadelní prací ve specifických skupinách, především s lidmi s mentálním postižením. Je zakladatelem spolku Jiné jeviště a ředitelem festivalu Mentetrál.

Jan Čtvrtník (1989) is an actor, musician and sound designer. He is a student of doctoral studies at the Department of Alternative and Puppet Theatre at the Academy of Performing Arts in Prague. In his work, he deals mainly with sound as a stage component with an accent on the live action of the actor/performer. He cooperates with many Czech theatres (JK Tyl Theatre Plzeň, South Bohemian Theatre, Drak Theatre, Alfa Theatre, Bajka

Český Těšín Theatre, Divadlo Lampion Theatre) and independent projects (11:55, Divadlo Vzhůru nohama Theatre, Light Dance Studio, projects with Tereza Bartůňková), he composes film music, creates music and sound design for radio plays and cooperates in the creation of audio-visual installations. He is involved in theatrical work in specific groups, especially with people with mental disabilities. He is the founder of the Jiné jeviště association and director of the Mentetrál festival.

Robert Smolík (1977) vystudoval scénografii na Katedře alternativního a loutkového divadla pražské DAMU, kde je od roku 2004 interním pedagogem a mezi lety 2011 a 2018 zde vedl kabinet scénografie. Od roku 2020 vede na KALD spolu s Denisou Václavovou svůj magisterský ateliér udržitelného divadla. Kromě scénografie se věnuje tvorbě loutek a mechanických objektů. Jako scénograf spolupracuje s profesionálními loutkovými divadly (Minor, Naivní divadlo Liberec a další).

Mezi lety 2005 a 2018 se jeho divadelní tvorba soustředila na spolupráci se skupinou Buchtý a loutky a především na výzkum a vývoj ve skupině Handa Gote. Aktuálně se věnuje práci ve skupině Škrobotník, Šlundra a Šibrová. Působí také jako výtvarník a aktivista v rodném městě Jičíně. Je držitelem mnoha ocenění za scénografie z festivalů Mateřinka a Skupova Plzeň.

Robert Smolík (1977) studied scenography at the Department of Alternative and Puppet Theatre at the Academy of Performing Arts in Prague, where he has been an internal teacher since 2004 and between the years 2011 and 2018, he led the scenography section. Since 2020, he has

been leading the Master's Studio of Sustainable Theatre in the Department of Alternative and Puppet Theatre together with Denisa Václavová. In addition to scenography, he focuses on the creation of puppets and mechanical objects. As a scenographer, he works with professional puppet theatres (Minor, Naive Theatre Liberec and others).

Between 2005 and 2018, his theatrical work focused on cooperation with the Buchty a loutky ensemble and, above all, on research and development in the Handa Gote ensemble. He is currently working in the ensemble Škrobotník, Šlundra a Šibová. He also works as an artist and activist in his hometown of Jičín. He holds many awards for scenography from the Mateřinka and Skupova Plzeň festivals.

Antonín Šilar (1986) vystudoval scénografii na KALD DAMU v ateliéru profesora Petra Matáska. Jako divadelní scénograf působí především ve spolupráci s režiséry Jiřím Havelkou, Petrou Tejnorovou, Kamilou Polívkovou či Ivanem Burajem, a to například v Národním divadle, v Dejvickém divadle, ve Studiu Hrdinů, v HaDivadle a dalších. V Divadle Drak se jako scénograf podílel na inscenacích *Bílý tesák* a *R.U.R. 2.0*. S uměleckým šéfem Draku Jakubem Vašíčkem pak spolupracoval také na inscenaci *Sněhurka is not dead* v divadle Minor.

Jako scénograf se podílel na projektech v Helsinkách, berlínském divadle HAU, ve Spojených státech a Japonsku. Je spolurežisérem česko-rakouského filmu *Menandros & Thaïs* (cena Asociace režisérů a scénáristů) a jako filmový architekt je podepsán například pod snímky *Všechno bude*, *The sound is innocent* nebo *Staříci*.

Antonín Šilar (1986) studied scenography at the Department of Alternative and Puppet Theatre at the Academy of Performing Arts in Prague in the studio of Professor Petr Matásek. He primarily works as a scenographer in cooperation with the directors Jiří Havelka, Petra Tejnorová, Kamila Polívková and Ivan Buraj, specifically in the National Theatre, Dejvické divadlo, Studio Hrdinů, HaDivadlo and others. In Drak Theatre, he contributed to the production of *White Fang* and *R.U.R. 2.0* as scenographer. He also collaborated with Drak's Artistic Director Jakub Vašíček on the production of *Snow White is not Dead* in Minor Theatre.

As a scenographer, he has participated in projects in Helsinki, Berlin's HAU Theatre, the United States and Japan. He is the co-director of the Czech-Austrian film *Menandros & Thaïs* (Association of Directors and Screenwriters Award) and as a production designer he is behind, for example, the films *Winter Flies*, *The Sound is Innocent* and *Old-Timers*.

Tereza Vašíčková (1980) je scénografka a umělecká kovářka. Kovářství vystudovala na SUPŠ Turnov pod vedením akad. sochaře Jana Mastníka, scénografii pak na Katedře alternativního a loutkového divadla DAMU pod vedením prof. Petra Matáska. Vytvořila bezpočet společných realizací s režisérem Jakubem Vašíčkem, a to jak v Divadle Drak, tak na dalších scénách (Divadlo Alfa, Minor, Divadlo D21, LG Maribor aj.). Vedle toho spolupracovala či spolupracuje i s celou řadou dalších režisérů. Například s Šimonem Dominikem, Dodo Gombárem, Ondřejem Pavelkou, Ivanem Rajmontem, Jankem Lesákem a dalšími. Je spoluzakladatelkou nezávislého divadla Športniki.

V Divadle Drak vedle inscenační tvorby také jako kurátorka připravila výstavu *Nonperfektně vod Matasa* a je autorkou výtvarného řešení výstavy *Příběh Draku 1958–2018*.

Tereza Vašíčková (1980) is a scenographer and artistic blacksmith. She studied metalwork from the secondary school of the arts in Turnov under the guidance of Academic Sculptor Jan Mastník, and scenography at the Department of Alternative and Puppet Theatre at the Academy of Performing Arts in Prague under the guidance of Prof. Petr Matásek. She has created countless joint projects with director Jakub Vašíček, both in the Drak Theatre and on other stages (Alfa, Minor, Divadlo D21, LG Maribor, etc.). In addition, she has cooperated or cooperates with a wide range of other directors. For example, with Simon Dominik, Dodo Gombár, Ondřej Pavelka, Ivan Rajmont, Jan Lesák and others. She is co-founder of independent Športniki theatre.

In Drak Theatre, in addition to production work, she also prepared the exhibition *Nonperfectly from Matas* as the curator and is the author of the artistic design of the exhibition *The Story of Drak 1958 – 2018*.

Mezinárodní institut figurálního divadla byl při Divadle Drak založen z iniciativy Josefa Krofta v roce 1993 z důvodu „uznání nezbytnosti studia, výzkumu, hledání nové umělecké tváře divadla pro děti tak, aby bylo schopno splnit své novodobé poslání“. Dnes je institut především organizátorem aktivit spojených s nejrůznějšími formami vzdělávání, zaštiťuje experimentální umělecké projekty, výstavy, studijní stáže a rezidenční programy.

The International Institute of Figurative Theatre was founded at Drak Theatre on the initiative of Josef Krofta in 1993 for the reason of “recognising the necessity of studies, research, the search for new artistic representations of theatre for children so that it is able to fulfil its modern mission.” Today the institute is primarily the organiser of activities connected with all kinds of education, encompassing experimental artistic projects, exhibitions, study stays and residential programmes.

Lektorské oddělení vzniklo v Draku v roce 2014. Jeho posláním je hledat nové cesty k propojování umění a vzdělávání a rozvíjet zejména diváckou gramotnost dětí i dospělých. Součástí lektorské nabídky Draku jsou různé formy metodické podpory nebo tvůrčí a výukové programy určené pro pedagogy, školní kolektivy i širokou veřejnost. Součástí lektorských aktivit je i vedení dětského divadelního souboru, který v Draku celoročně působí.

The Instruction Department was created in Drak in 2014. Its mission is to look for new ways to connect art and education and to primarily develop audience literacy among children and adults. Drak’s offer of instruction includes various forms of methodological support or creative and education programmes meant for teachers, school groups and the general public. The instruction activities also include leading a children’s theatre troupe, which operates in Drak all year round.

Labyrint Divadla Drak byl otevřen v roce 2010. Nabízí prostor pro aktivity lektorského oddělení, stálou expozici, krátkodobé výstavy, zázemí pro rezidenční soubory a mnoho dalšího. V prvním patře je umístěna stálá expozice *Příběh*

Draku 1958–2018 mapující prvních šedesát let existence divadla. Ve druhém patře probíhají krátkodobé výstavy, a to jak původní autorské, tak zapůjčené z jiných institucí. Některé z nich se vážou přímo k repertoáru divadla, jiné otvírají širší souvislosti (např. odkrývají vazby loutkového divadla s dalšími uměleckými druhy a žánry). Nedílnou součástí výstav jsou pak na ně navázané lektorské programy.

Drak Theatre's Labyrinth was opened in 2010. It offers space for the activities of the Instruction Department, permanent exhibitions, facilities for resident troupes and much more. The permanent exhibition entitled *The Story of Drak 1958–2018*, mapping the first sixty years of the theatre's existence, is located on the first floor. Short-term exhibitions are held on the second floor, both original exhibitions and those borrowed from other institutions. Some of them are related directly to the theatre's repertoire, others open wider contexts (e.g., uncovering the connections between puppet theatres and other types and genres of art). Related instructional programmes are also an integral part of the exhibitions.

Divadlo Drak a Mezinárodní institut figurálního divadla o.p.s.
Drak Theatre and International Institute of Figurative Theatre
TOVÁRNA NA UTOPII / UTOPIA FACTORY

Vernisáž: 5. října 2021 v Labyrintu Divadla Drak / Exhibition opening: 5 October 2021 in Drak Theatre Labyrinth

Koncepce a libreto výstavy / Exhibition concept and libretto: Tomáš Jarkovský, Tereza Vašíčková

Autoři instalací / Installation authors: Kamil Bělohávek, Karel Czech, Jan Čtvrtník, Robert Smolík,
Antonín Šilar, Tereza Vašíčková

Architektonické řešení výstavy / Architectural design of exhibition: Tereza Vašíčková

Sound design: Jan Čtvrtník

Odborná konzultace / Expert consultation: Adam Langer

Lektorský program / Instructional programme: Anna Hrnečková, Jana Nechvátalová, Klára Svobodová

Grafické řešení / Graphic design: Jindřich Max Pavlíček

Produkce / Production: Barbora Kalinová, Martina Štětinová

Technická spolupráce / Technical cooperation: Petr Seiner

Spolupráce na instalaci a výrobě / Cooperation on production and installation: Jiří Bareš,
Barbora Samuelová, Štěpán Uherka, Michaela Kudelková, Hana Kopová, Petr Seiner, David Ledvinka,
Milan Steklík, Jan Čipčala, Roman Pěnička, Libor Petr, Tomáš Roček, Jan Tomáš, Šimon Ženíšek

Fotografie / Photography: Milan Hajn, Robert Smolík

Překlad / Translations: Kent Kasha

Poděkování tiskárně DUKASE s.r.o.

